

Institute
of Public Health

Αθήνα, 15 Οκτωβρίου 2019

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Κάπνισμα στην Ελλάδα Επιδημιολογικά στοιχεία και καταγραφή τάσεων συμπεριφοράς από πρόσφατες Πανελλαδικές Έρευνες

Ο επιπολασμός του καπνίσματος στον πληθυσμό της Ελλάδας καταγράφει σταθερή μείωση, σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες που πραγματοποιήθηκαν σε ενήλικες και έφηβους, σε πανελλαδικό επίπεδο. Τα αποτελέσματα των ερευνών παρουσιάστηκαν σήμερα σε Συνέντευξη Τύπου που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος και η Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία.

Ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Δημόσιας Υγείας, ACG, κ. Παναγιώτης Μπεχράκης, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Αντικαρκινικής Εταιρείας, κ. Ευάγγελος Φιλόπουλος και η Ομότιμη Καθηγήτρια Ιατρικής Σχολής, κ. Άννα Κοκκέβη παρουσίασαν στην εκδήλωση, για πρώτη φορά, τα αποτελέσματα από τις έρευνες:

- «Πανελλαδική Έρευνα για την Εφαρμογή του Νόμου για την Προστασία του Κοινού από το Παθητικό Κάπνισμα», που διεξήχθη τον Μάιο 2019 για το Ινστιτούτο Δημόσιας Υγείας, ACG και την Ελληνική Αντικαρκινική Εταιρεία
- «Πανελλήνια Έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των εφήβων – μαθητών» (Έρευνα HBSC/WHO) και
- «Πανελλήνια έρευνα στο σχολικό πληθυσμό για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες εξαρτητικές συμπεριφορές» (Έρευνα ESPAD) από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγείας, Νευροεπιστημών και Ιατρικής Ακρίβειας «Κώστας Στεφανής» (ΕΠΙΨΥ)

Ο κ. **Ευάγγελος Φιλόπουλος** παρουσίασε τα επιδημιολογικά δεδομένα του καπνίσματος στους ενήλικες, τα κυριότερα από τα οποία είναι:

- ο επιπολασμός του κάπνισματος στον ενήλικο πληθυσμό ανέρχεται στο 27,5%, σταθερά και σημαντικά μειούμενος, πλησιάζοντας τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι το **17,9% του πληθυσμού** είναι συστηματικοί καπνιστές, ενώ το **9,6%** είναι περιστασιακοί, δηλαδή καπνίζουν λιγότερα από 7 τσιγάρα την εβδομάδα
- η αύξηση της ηλικίας έναρξης του καπνίσματος και τα υψηλά ποσοστά διακοπής, αποδεικνύονται και από το γεγονός ότι τα ποσοστά των συστηματικών καπνιστών είναι ακόμα πιο χαμηλά στις «ακραίες» ηλικίες. Μεταξύ 18-24 ετών το **7,9%** δήλωσαν συστηματικοί καπνιστές, μεταξύ 25-34 το **9,9%** και σε ηλικίες άνω των 65 το **7,4%**.

Institute
of Public Health

- πρώην καπνιστής δηλώνει το 32,8% του ενήλικου πληθυσμού. Το 95% των πρώην καπνιστών διέκοψε το κάπνισμα πριν από περισσότερο από 6 μήνες. Από το σύνολο των καπνιστών, το 65,1% δηλώνει ότι σκέφτεται να διακόψει το κάπνισμα στο επόμενο διάστημα

Ο κ. **Παναγιώτης Μπεχράκης** παρουσίασε τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης για την έκθεση του πληθυσμού στο παθητικό κάπνισμα:

- Το **94,6%** των πολιτών εκτίθεται σε παθητικό κάπνισμα, σε ετήσια βάση
- Το **72%** δηλώνει ότι νιώθει θυμό όταν επισκέπτεται κλειστούς δημόσιους χώρους που δεν απαγορεύεται το κάπνισμα, ενώ το 81,1% πιστεύει ότι η μη εφαρμογή του νόμου για το παθητικό κάπνισμα αποτελεί σημείο πολιτιστικής υποβάθμισης της χώρας
- Το **87,5%** θεωρεί σημαντικό τον εθνικό στόχο για τη μείωση του καπνίσματος
- Το **96%** επικροτεί την ανάπτυξη στοχευμένων δραστηριοτήτων για τη μείωση του καπνίσματος στη σχολική ηλικία

«Είναι η πρώτη φορά που το κράτος έχει τη βούληση να εφαρμόσει τον Νόμο για την προστασία από το Παθητικό Κάπνισμα και αυτό εκδηλώνεται ποικιλοτρόπως με την προτεραιοποίηση του θέματος από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό της χώρας και από το έμπρακτο ενδιαφέρον του Υπουργού Υγείας, σε σύντομο χρονικό διάστημα. Τα αποτελέσματα που παρουσιάστηκαν αποδεικνύουν ότι η κοινωνία είναι πλέον ώριμη για την αποδοχή της εφαρμογής του Νόμου, η αποτελεσματικότητα της οποίας είναι απολύτως εξασφαλισμένη» ανέφερε ο κ. Μπεχράκης εκφράζοντας την αισιοδοξία του ως Επικεφαλής της Επιτροπής Εμπειρογνομόνων για τον Έλεγχο του Καπνίσματος στην Ελλάδα για την εφαρμογή του Νόμου που προστατεύει τη Δημόσια Υγεία όλου του πληθυσμού.

Η κ. **Άννα Κοκκέβη**, Επιστημονική Υπεύθυνη των ερευνών του ΕΠΙΨΥ, παρουσίασε τα στοιχεία¹ που αποδεικνύουν τη μεταστροφή της νοοτροπίας της νέας γενιάς, όπως αποτυπώνεται με τη μείωση του καπνίσματος για τους έφηβους - μαθητές της ΣΤ' Δημοτικού, της Β' Γυμνασίου και της Α' Λυκείου, ηλικίας 11½, 13 ½ και 15½ ετών αντίστοιχα:

- Το **15,5%** των εφήβων ηλικίας 11-15 ετών, έχουν καπνίσει έστω και μία φορά σε όλη τους τη ζωή
- Το κάπνισμα δεν διαφέρει σημαντικά μεταξύ των φύλων, με εξαίρεση το κάπνισμα σε όλη τη ζωή μεταξύ των 15χρονων (υψηλότερο στα **κορίτσια 34,4%** έναντι **27,5% στα αγόρια**)
- Την τελευταία 20ετία (1998-2018), το κάπνισμα **τουλάχιστον μία φορά σε όλη τη ζωή** των 15χρονων μειώθηκε από **46,3%** σε **30,9%** και το **καθημερινό κάπνισμα** από **13,7%** σε **8,1%**. Επιπλέον, το πρόσφατο κάπνισμα (τουλάχιστον μία φορά τις τελευταίες 30 ημέρες πριν τη διεξαγωγή της έρευνας) μειώθηκε από **26%** σε **17,4%**
- Μεταξύ των 15χρονων που αναφέρουν χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου (έστω μια φορά σε όλη τη ζωή), ποσοστό **32,3%** **δεν έχουν καπνίσει ποτέ συμβατικό τσιγάρο**. Το ποσοστό των 15χρονων μαθητών που έχουν κάνει χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου έχει **διπλασιαστεί** σε σχέση με το 2014 (**15,4%**)

Τα μηνύματα που λαμβάνουμε από τη νέα γενιά, όπως προκύπτει από τα πιο πάνω στοιχεία είναι θετικά, καθώς διαπιστώνεται αλλαγή συμπεριφοράς και τάσεων. Παρόλα αυτά, θα πρέπει να

Institute
of Public Health

σημειωθεί ότι το 2018, **χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου** έστω και μία φορά σε όλη τη ζωή ανέφερε ένας στους τρεις 15χρονους (**36,7%**), σε υψηλότερο ποσοστά τα **αγόρια** (39,7%) συγκριτικά με τα κορίτσια (33,7%). Η χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου από τους εφήβους γεννά το ερώτημα του κατά πόσον αυτό μπορεί να αποτελεί «πύλη εισόδου» των ανηλίκων στο κάπνισμα.

«Η διαχρονική παρακολούθηση της συμπεριφοράς του καπνίσματος στους εφήβους και οι έγκαιρες παρεμβάσεις πρόληψης θα πρέπει να αποτελούν προτεραιότητα στον τομέα της δημόσιας υγείας, με δεδομένο πως σε αυτή την ηλικία ξεκινούν και υιοθετούνται επικίνδυνες συμπεριφορές για την υγεία οι οποίες συνεχίζονται και στην ενήλικη ζωή» ανέφερε η κ. Κοκκέβη.

ⁱ Τα παραπάνω αποτελούν αδημοσίευτα στοιχεία από την πιο πρόσφατη (2018) έρευνα του ΕΠΙΨΥ με τίτλο «Πανελλήνια έρευνα για τις συμπεριφορές που συνδέονται με την υγεία των έφηβων-μαθητών» (Έρευνα HBSC/WHO). Η έρευνα διεξάγεται στο πλαίσιο του διεθνούς προγράμματος «Health Behaviour in School-Aged Children» (HBSC, www.hbsc.org) η οποία τελεί υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και επαναλαμβάνεται ανά τετραετία σε περισσότερες από 40 χώρες. Η έρευνα παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τον τρόπο ζωής των εφήβων και τους κινδύνους που απειλούν την υγεία τους. Οι πληροφορίες αυτές κατευθύνουν τις πολιτικές πρόληψης των κρατών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Στη χώρα μας η έρευνα υλοποιείται από το ΕΠΙΨΥ από το 1998 με την επιστημονική ευθύνη της Ομοτ. Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Α. Κοκκέβη.

Στην έρευνα του 2018 συμμετείχε πανελλήνιο αντιπροσωπευτικό δείγμα 3.863 μαθητών της ΣΤ΄ Δημοτικού, της Β΄ Γυμνασίου και της Α΄ Λυκείου από 238 σχολικές μονάδες. Διενεργήθηκε με την έγκριση του Υπουργείου Παιδείας. Κατόπιν γονικής συναίνεσης, οι μαθητές απάντησαν σε ανώνυμο ερωτηματολόγιο που χορηγήθηκε ομαδικά στις τάξεις του δείγματος χωρίς (ή με διακριτική) την παρουσία των εκπαιδευτικών. Η έρευνα του 2018 χρηματοδοτήθηκε μερικώς από τον ΟΚΑΝΑ και την Αστική μη Κερδοσκοπική Εταιρεία «Προαγωγή της Γνώσης στις Ψυχικές Διαταραχές».

Πληροφορίες

ΕΠΙΨΥ <https://www.epipsi.gr/index.php/research/97-ereuna-hbsc-who>

T. 2106170840-844-849/ E: erevna.hbsc@epipsi.gr